

Het is nu niet de bedoeling om bij de prijsvorming eenerzijds de hooge winstmarge aan te tasten en terug te brengen tot het normaal percentage, in de Richtlijnen bedoeld, doch anderzijds de lagere winstmarges te binden aan het niveau van 9 Mei 1940.

Het is wel degelijk volgens de Richtlijnen mogelijk de winstmarges te differentiëren, doch alleen met dien verstande, dat uit de motiveering blijkt, dat nochtans de gemiddelde toeslag het toelaatbare maximum voor de onderneming niet overschrijdt.

In de practijk is het hier en daar voorgekomen, dat in overleg met de Prijzenafdeeling en dan natuurlijk met goedkeuring van de daartoe bevoegde instantie een dergelijke differentiatie van winsttoeslag welbewust werd toegepast, wanneer daartoe gegronde reden bestond.

XII.

De som van kosten + winsttoeslag geeft den netto verkoopprijs, welke nog verhoogd dient te worden met kortingen e.d. om tot den brutoverkoopprijs te komen.

Ook daar gelden verschillende voorschriften en dient elke verandering in de verkoopvoorwaarden, in staffeling van prijzen voor verschillende categorieën van klanten of in verhoudingen tusschen prijzen bij aflevering van verschillende hoeveelheden tegelijkertijd of bij contract, althans voor zoover deze een prijsverhoging beteekenen, ter goedkeuring worden voorgelegd.

De wijze, waarop een en ander gemotiveerd wordt, is geheel onbesproken gebleven in de Richtlijnen — de omstandigheden die tot wijziging aanleiding geven kunnen ook zoo uiteenloopen, dat niet anders te verwachten is.

Tenslotte nog het volgende:

Bij de goedkeuring tot het berekenen van verhoogde prijzen kunnen voorwaarden gesteld worden en een van deze voorwaarden kan zijn, dat bij daling van den kostprijs ook de verkoopprijs verlaagd moet worden.

Een goede kostprijscalculatie is dus niet alleen van belang voor het aanvragen van een prijsverhoging, doch blijft ook daarna de belangstelling vragen van de controleerende instanties.

DE ONTWIKKELING VAN HET NEDERLANDSCH-DUITSCH- BETALINGSVERKEER (vervolg) ¹⁾

door Drs E. E. Harmsen en Drs L. Vrind

III. *Het transfermoratorium.*

Zoals in de Inleiding reeds met een enkel woord is gezegd, kondigde de Deutsche regering met ingang van 15 Juni 1933 een algemeen Transfermoratorium af.

Dit komt hierop neer, dat zonder speciale machtiging geen enkel bedrag, door Duitschers aan personen of instellingen in het buitenland verschuldigd, getransfereerd mag worden.

¹⁾ I In de Juni-aflevering 1941, blz. 215 e.v.

Dit gaf natuurlijk aanleiding tot het ontstaan van talloze geblokkeerde bedragen in Duitschland, en tot het ontstaan van verschillende soorten van Sperrmarken. In de op het eerste gezicht verwarrende veelheid van Sperrmark soorten, welke voor en na 15 Juni 1933 ontstaan zijn, kan men toch vrij gemakkelijk eenige orde brengen, wanneer men slechts let op deze drie criteria:

- 1°. Wijze van ontstaan van de Sperrmark,
- 2°. Tijd van ontstaan,
- 3°. Gebruiksmogelijkheid, zoowel voor gekochte als voor zelf verkregen Sperrmarken.

1°. Wijze van ontstaan.

Dit kan zijn: aflossingen en algeheele afbetaling op de hoofdsommen van verstrekte credieten, niet rechtstreeks voortspruitend uit goederenleveringen en daarmee samenhangende diensten; verkoop of aflossing van effecten in Duitschland, welke eigendom zijn van buitenlanders; verkoop van zich in Duitschland bevindende onroerende goederen en andere vermogensbestanddeelen van buitenlanders; uitbetaling aan buitenlandsche rechthebbenden van in Duitschland opengevallen erfdeelen of legaten; het medenemen van gedeelten van het vermogen, en het afwikkelen van de in Duitschland achtergelaten deelen van het vermogen der Deutsche emigranten. En tenslotte nog de opbrengst van naar Duitschland ingevoerd papier- of zilvergeld.

2°. Tijd van ontstaan.

Deze heeft soms een rol gespeeld.

Zoo was het indertijd van belang, te weten uit welke periode een vordering op een Duitschen debiteur stamde. Die credieten aan Duitschers, welke reeds uit den tijd van de Stillhalte stamden, zonder echter onder de Stillhalte-credieten te vallen, werden „Alt-Guthaben” genoemd. Alle latere credieten vielen onder de Kredit-Sperrmarken.

Ook bij Effecten-Sperrmarken was het van belang, te weten, of deze stamden uit Alt-Besitz van effecten. Hier was de kritieke datum: 15 April 1932.

3°. Gebruiksmogelijkheden.

Deze zijn samen te vatten als volgt:

Nieuwe belegging in Duitschland, aankoop van effecten aan Deutsche beurzen; betaling van lasten en kosten drukkend op de vermogensbestanddeelen in Duitschland; ondersteuning en tenslotte reizen in Duitschland. Dit laatste niet te verwarren met de speciale reismarken, hierboven reeds besproken.

Het is duidelijk, dat voor dit artikel niet zoo zeer de kennis van de gebruiksmogelijkheid van iedere soort Sperrmarken van belang is, als wel het verschil in waarde tengevolge van het verschil in gebruiksmogelijkheid. Nu is verder gebleken, dat de waarde van een bepaalde soort Sperrmarken minder afhankelijk was van de theoretische gebruiksmogelijkheid, dan wel van de vraag, in hoeverre men voor een bepaald doel, eigen verkregen dan wel van derden gekochte Sperrmarken kon en mocht gebruiken. Dit laatste verschil, tusschen zelf verkregen en gekochte Sperrmarken is het belangrijkste punt geworden, zoodat het als een roode draad door de geheele geschiedenis van de Sperrmarken heen loopt.

In 't algemeen zal de waarde van Sperrmarken des te hooger zijn,

naarmate de mogelijkheid grooter is, ze te verkoopen. En deze mogelijkheid tot verkoopen zal natuurlijk weer daarvan afhangen of de kooper vergunning heeft de door hem gekochte Sperrmarken tot dezelfde doeleinden te gebruiken als zelf verkregene. En nu is juist het verschil daartusschen, en dus de geringe verkoopmogelijkheid, de voornaamste oorzaak van de steeds voortgezette daling der Sperrmarkkoersen sinds 1933.

Om misverstand te voorkomen zij hieraan toegevoegd, dat er meestal geen absoluut verbod was om gekochte Sperrmarken te gebruiken, doch het gebruik hiervan werd op allerlei wijzen geremd. Zoo moest bijv. bij gebruik van gekochte Sperrmarken de Deutsche Golddiskontbank een deel van de disagiowinst krijgen, verder mocht men bijv. bij aankoop van gronden slechts voor 50 % gekochte Sperrmarken gebruiken, terwijl men de andere helft van den koopprijs in vrije deviezen (dus in Marken tegen den officieelen wisselkoers) moest voldoen.

De in Januari 1939 tot stand gekomen vereenvoudiging in de indeeling en noteering der Sperrmarken houdt dan ook in de eerste plaats rekening met de vraag: gekochte of verkregen Sperrmarken. Tot nu toe waren de voornaamste soorten van Sperrmarken (buiten de Registermarken en Reismarken, die op een ander plan staan):

1°. De verschillende vormen van Effekten-Sperrmarken, verkregen bij verkoop, aflossing enz. van effecten in Duitschland.

2°. De Kredit-Sperrmarken, verkregen uit aflossing etc. van credieten, uit de opbrengst van verkochte onroerende goederen, uit erflatingen:

3°. De Auswanderer-Sperrmarken, ontstaan in verband met de afwikkeling van de vermogens in Duitschland der emigranten.

Hiervan waren aanvankelijk de Effecten-Sperrmarken, die de minste gebruiksmogelijkheden hadden, het laagst in koers. Later zijn de koersen van alle soorten Sperrmarken voorzoover zij verkoopbaar waren, naar elkaar toegegroeid. In deze lijn is men in Januari 1939 doorgegaan. Men kent voortaan in hoofdzaak slechts Vorzugs-Sperrmarken of Preferente-Sperrmarken en Handels-Sperrmarken.

De Vorzugs-Sperrmarken zijn die Kredit- of Effekten-Sperrmarken welke afkomstig zijn uit oud bezit en steeds in handen van den oorspronkelijken eigenaar gebleven zijn.

De Handels-Sperrmarken zijn de gekochte (of „erworbene“) Kredit-Sperrmarken, en de Sperrmarken, verkregen uit verkoop van effecten na 15 April 1932, in 't algemeen alle Sperrmarken die niet voldoen aan de eischen, gesteld voor Vorzugs-Sperrmarken. Auswanderer-Sperrmarken blijven nog wel bestaan als afzonderlijke categorie, doch worden, indien zij door den oorspronkelijken eigenaar van de hand zijn gedaan, Handels-Sperrmarken.

In het voorgaande werd een overzicht gegeven van de gevolgen die de afkondiging van het Deutsche Transfermatorium had voor de vermogens die op dat oogenblik in Duitschland belegd waren.

Voor de opbrengsten van Nederlandsche vermogens belegd in Duitschland werd reeds spoedig na afkondiging van het Transfermatorium een Transfer-overeenkomst gesloten. Op 1 Juli 1933 trad de eerste Nederlandsch-Duitsche Transfer-overeenkomst in werking. Geregeld werd de uitkeering aan Nederlandsche gerechtigden van de opbrengst van Duitsche effecten, de rente van vorderingen, de winstuitkeeringen op kapitaaldeelnamen en van pachten en huren van onroerende goederen.

De Transferregelingen werden de eerste jaren steeds voor een periode van twaalf maanden, ingaande 1 Juli gesloten, en dan weer door een

nieuwe overeenkomst vervangen. Daar de oudste regelingen slechts een historisch belang hebben, zullen deze hier onbesproken blijven.

Alleen de regeling van 13 September 1938, welke 1 October 1938 in werking is getreden en die bedoelde te blijven gelden tot 30 Juni 1941 zal hier besproken worden. Alleen voor Duitsche Rijksleeningen en de Oostenrijksche publieke leeningen liep de overeenkomst slechts tot 31 December 1939.

Men maakte een principieel verschil tusschen het transfereerbaar en het niet transfereerbaar gedeelte van de inkomsten uit Duitsche vermogensbestanddeelen.

In contanten werd getransfereerd:

1°. Als rente van obligaties, hypothecaire en andere vaste rentedragende vorderingen maximaal 3 % van de hoofdsom.

2°. Als dividend op aandelen met een bepaalde nominale waarde, 3 % daarvan, nog te verhoogen, ingeval het totale dividend hierboven uitging, met $\frac{1}{4}$ % voor elk procent boven de 3 %. Het maximum werd echter reeds bereikt bij een totaal dividend van 5 %, waarbij dan 3 % plus tweemaal $\frac{1}{4}$ % of maximaal $3\frac{1}{2}$ % werd getransfereerd.

3°. Bij de winstuitkeeringen, op grond van kapitaal deelnamen, welke niet in een bepaald nominaalbedrag zijn uitgedrukt 50 % van deze winstuitkeeringen.

4°. Bij huren en pachten 70 % van de nettobedragen.

Daarnaast bestond voor de opbrengsten van obligatie's, hypothecaire en andere vaste rentedragende vorderingen de z.g. Holland-Marken-regeling.

Krachtens deze regeling kon aan de houders van deze vorderingen, indien de debiteur meer dan 3 % rente betaalde, maximaal $1\frac{1}{2}$ % rente boven de getransfereerde 3 % in Holland-Marken verstrekt werden. Deze Holland-Marken waren te gebruiken voor zakelijke, en niet zakelijke reizen in Duitschland, voor belastingbetaling, voor reparatie werkzaamheden aan onroerend goed, voor beheerskosten van vermogen, en tenslotte voor ondersteuning. Deze Holland-Marken waren zuiver persoonlijk. Alleen voor zooverre men ze voor reisdoeleinden wilde gebruiken, konden deze Marken onder zekere voorwaarden ook gebruikt worden door echtgenooten en familieleden in de rechte lijn (bij de Marken in handen van natuurlijke personen) en door vennoten, directeuren, commissarissen (bij Marken in handen van rechtspersonen).

In dit verband moet nog gewezen worden op het verschil in behandeling tusschen eenige publieke leeningen van Duitschland en het vroegere Oostenrijk eenerzijds, en alle overige Duitsche effecten anderzijds. Voor de eerste groep golden in 't algemeen gunstiger transferbepalingen.

Hiertoe behoren vooreerst de z.g. Dawes en Youngleeningen. De bepalingen waren: $3\frac{1}{2}$ % rente wordt in contanten betaald en voor het verschil tusschen $3\frac{1}{2}$ % en $5\frac{1}{2}$ % kan men een speciaal soort *operrmarken* verkrijgen, de z.g. Dawes- en Youngmarken. De gebruiksmoeilijkheden daarvan waren eenigszins anders dan bij de HollandMarken. Zij konden nl. vooral gebruikt worden voor nieuwe belegging in Duitschland, verder ook voor reisdoeleinden. Het grootte verschil met de Holland-Marken was echter, dat de Dawes- en Youngmarken verhandelbaar waren. Voor reisdoeleinden gekochte Dawes- en Youngmarken moesten met een zeker percentage vrije-marken gemengd worden. Bij gebruik van eigen Dawes- en Youngmarken gold dit menggebod niet.

Tenslotte nog de nationaliseering. Niet iedere in Nederland wonende

of verblijfhoudende bezitter van Duitsche vermogensbestanddeelen kon van de regeling neergelegd in het Nederlandsch-Duitsche Transferprotocol profiteeren. Dit was alleen mogelijk voor die natuurlijke of rechtspersonen, die hun woonplaats of zetel in Nederland hebben, en die tevens op bepaalde, hieronder te noemen data reeds den eigendom van de effecten, vorderingen etc. verkregen hadden; of die sedert dien dergelijke activa verworven hebben, welke op die critieke data reeds in Nederlandsch bezit waren. De voornaamste critieke datum (Stich-Datum) inzake de verkrijging was: 1 Juli 1933. De voornaamste uitzonderingen zijn:

- 15 Juni 1934 voor Dawes- en Youngleeningen;
- 13 Januari 1935 voor activa uit het Saargebied;
- 13 Maart 1938 voor de meeste activa uit Oostenrijk;
- 29 September 1938 voor de activa uit het Sudetengebied.

De algemeene regel was, dat op de woonplaats gelet werd en niet op de nationaliteit. Op dit beginsel waren echter belangrijke uitzonderingen. Vooreerst rekende men niet tot de Nederlandsche crediteuren: de niet-Nederlandsche natuurlijke of rechtspersonen die na 30 Juni 1935 (dit was dus de critieke vestigingsdatum) naar Nederland verhuisd zijn, tenzij zij eigenaren van effecten en andere activa waren, welke al krachtens een vroeger transferprotocol transfereerbaar zijn. En in de tweede plaats heeft onze Regeering zich het recht van weigering moeten voorbehouden, wanneer geen of niet voldoende Nederlandsch belang bij de uitbetalingen op grond van de Transferregeling, betrokken was. Een algemeene regel was niet te geven. De bedoeling was, dat de transferbalans in de toekomst niet zwaarder belast zou worden dan tot dusver het geval geweest was. Men moest er bijv. op letten, of het naar Nederland getransfereerde bedrag, hetwelk dus ten laste van onze transferbalans kwam, niet langs een anderen weg toch weer naar het buitenland verdween.

Ook al was er in beginsel geen bezwaar tegen transfer, dan was er toch een groot en ingewikkeld contrôle-apparaat noodig, teneinde in ieder afzonderlijk geval te kunnen nagaan, of de houder van het vermogensbestanddeel gerechtigd was tot de voordeelen van de transferregeling. Speciaal gold dit voor de effecten, die gewoonlijk aan toonder luiden en van hand tot hand gaan. Hiervoor is de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam, als officieel aangewezen instantie ingeschakeld. Zonder op de details van haar contrôle organisatie in te gaan, kan hiër alleen medegedeeld worden, dat de practijk van den effectenhandel zich op twee wijzen uit de moeilijkheden heeft kunnen redden, en wel door de zg. kettingverklaringen, waardoor de opvolgende reeks van eigenaren sedert 1 Juli 1933 (of een der andere critieke data) blijkt, of door certificaten voor coupon- resp. dividend-bladen. Bij deze laatste methode zijn de origineele coupon- en dividend-bladen ingeleverd, nadat de betrokken effecten tot de nationaliseering zijn toegelaten. De stukken kunnen dan verder, met de certificaten, van hand tot hand gaan. De certificaten zijn bovendien voorzien van z.g. amortisatiebewijzen. Deze moeten op de vervaldagen aangeboden worden ter verkrijging van de Holland-Marken. Het gebruik van de certificaten is van veel meer belang geworden dan de kettingverklaring. Het gebruik van de certificaten was zelfs vereischt wanneer men Holland-Marken wenschte te ontvangen.

Nu rest nog de vraag, wat nu diegenen der Nederlandsche crediteuren ontvingen, welke óf niet tot de nationaliseering waren toegelaten óf om de een of andere reden geen gebruik van de Transferregeling wilden of

konden maken. Deze ontvingen voor het maximale bedrag dat anders onder de Transferregeling zou vallen (dus 4½ % bij obligaties etc.) van de Konversionskasse, z.g. Fundingbonds. Dit zijn 3 % rentende obligaties ten laste van het Deutsche Rijk. Zij kunnen in Marken, Dollars, Guldens en nog in andere valuta luiden. De drie eerstgenoemde soorten waren hier ter beurze officieel genoteerd. De kleinste coupure van deze obligatie's is R.M. 200. Had men recht op een geringer bedrag, dan kon men een z.g. Teilgutschein verkrijgen, dat men direct tegen een koers van 15 % aan de Konversionskasse kon verkoopen. Rente en aflossing van de Fundingbonds werden ten volle getransfereerd.

Tengevolge van het uitbreken van den oorlog zijn in de Nederlandsch-Duitsche betalingsverhoudingen groote veranderingen gebracht.

De eerste van deze nieuwe bepalingen was, dat men om uitbetaling van de op of na 1 Januari 1940 vervallende coupons te verkrijgen, moest verklaren, dat het betreffende effect vanaf 1 September 1939, niet in „vijandelijk bezit” was geweest. Onder vijandelijk bezit werd verstaan het bezit van personen die in het gebied van een staat, die de betrekkingen met Duitschland verbroken heeft, hun vaste woonplaats hebben of die de nationaliteit van zulk een land bezitten; verder het bezit van rechtspersonen en handelsvennootschappen die hun hoofdzetel in zoodanig land hebben of van rechtspersonen en handelsvennootschappen die onder beslissenden invloed staan of na 1 September 1939 gestaan hebben van personen, die de nationaliteit bezitten van, of hun vaste woonplaats hebben in landen die de betrekkingen met het Deutsche Rijk hebben verbroken. Door de Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam werden voor deze verklaringen (Kettingverklaringen) verschillende modellen vastgesteld.

Het in den oorlog betrokken raken van ons land veroorzaakte wel eenige stagnatie in het betalingsverkeer, maar bracht hierin geen principiële wijziging.

Door den Deviezennoodmaatregel van 10 Mei 1940 en de Deviezenverordening 1940 werden de verschillende handelingen, noodig voor het vlot verloop van het Nederlandsch-Duitsche Transferverkeer aan banden gelegd. Deze belemmeringen werden opgeheven door het Deviezenbesluit I van 18 Juli 1940, afgekondigd, en in werking getreden op 27 Juli 1940 en door de Deviezenbekendmaking 3 van 29 Juli 1940; afgekondigd en in werking getreden op denzelfden datum. Hierdoor werd de toestand van vóór 10 Mei 1940 hersteld.

Van veel grooter beteekenis zijn de veranderingen die met ingang van 1 November 1940 van kracht zijn geworden. Op deze datum werden door den Duitschen minister van Economische Zaken tot vergemakkelijking van het betalingsverkeer met het bezette Nederlandsche gebied de deviezen-voorschriften verzacht (Runderlass no. 89/40 van 30 Oct. 1940). Voortaan mag bij een reis naar het bezette Nederlandsche gebied zonder vergunning van het Deviezeninstituut meegenomen worden een bedrag van RM 1000 of f 750.—. In het grensverkeer per dag RM 100 of f 75.— met als maximum RM 1000 of f 750,— per maand. Bovendien behoeft voor betalingen naar Nederland van bedragen met een totaal van RM 5000 per maand geen deviezenvergunning te worden aangevraagd. Hiervan zijn uitgezonderd de verzekeringsbetalingen en de betalingen wegens invoer van een aantal in de Runderlass genoemde goederen. Hieronder vallen alle voedingsmiddelen. Voor invoer van deze goederen in Duitschland blijft dus een vergunning vereischt.

De interest en andere opbrengsten van in Duitschland belegde vermogens kunnen voortaan zonder deviezen vergunning tot het volle bedrag worden overgemaakt. Storting bij de Konversionskasse is niet meer noodig. De verrekening zal via de clearing geschieden.

Ook de blokkeering van de beleggingen zelf werd opgeheven. De ingezetenen van de bezette Nederlandsche gebieden kunnen voortaan geheel vrij over de hun toebehoorende in Duitschland belegde vermogens beschikken. Deze vrije beschikking wil niet zeggen dat het zonder meer geoorloofd is deze bedragen naar Nederland over te maken. Bedoelde bepaling moet veeleer zóó worden verstaan, dat het beschikken over vermogens in Duitschland zelf, zonder vergunning kan geschieden.

De Nederlandsche bepalingen werden aan deze wijzigingen aangepast.

Door deze nieuwe regeling werden de verschillende soorten Sperrmarken gelijkgeschakeld. Het is dus niet langer noodig verschil te maken tusschen Effekten-Sperrmarken, Handels-Sperrmarken en andere. Evenmin is het van beteekenis of de Sperrmarken oud bezit zijn of niet. De gebruiksmogelijkheid van deze „Inlandmarken” is grooter dan de gebruiksmogelijkheden van de vroeger bestaande Sperrmarksoorten, daar de voorschriften, die de besteding van Nederlandsche tegoeden in Duitschland beperkten, zijn opgeheven. Een Nederlandsche ingezetene kan nu bijv. van zijn tegoed aandeelen koopen, zonder dat men behoeft na te gaan, of het tegoed wel ontstaan is uit de verkoop van aandeelen enz. Zonder vergunning van de Deutsche deviezen-autoriteiten mogen bedragen, voortvloeiende uit realisatie van Deutsche vermogens bestanddeelen, tot een maximum van RM 5000 per maand via de clearing naar Nederland overgemaakt worden. Voor grootere bedragen was de goedkeuring van het Deutsche Deviezeninstituut vereischt. Een dergelijke overmaking zal niet veel gebeurd zijn, dit in verband met de Geblokkeerde Marktenbelasting „1940” (zie hieronder). Het was voor bezitters van Inlandmarken voordeeliger deze tegen de geldende marktprijs te verkoopen aan andere ingezetenen, die deze Markten konden en wenschten te gebruiken voor doeleinden die geen aanleiding gaven tot het heffen van bedoelde belasting.

Bij overmaking via de clearing na 1 November 1940 was de opbrengst na aftrek der belasting per 100 Rmk \pm f 22.50. De koers van de Inlandmarkten was beduidend hooger. Deze bedroeg in het einde van December 1940 \pm f 42.— per 100 Rmk.

Voor Registermarkten geldt deze regeling niet en evenmin voor Auswanderer-Sperrmarkten, waarvoor speciale bepalingen zijn ontworpen, waarop hier echter niet nader zal worden ingegaan. Zooals hierboven reeds werd medegedeeld worden vanaf 1 November 1940 de opbrengsten van Deutsche beleggingen ten volle via de clearing verrekend. De Nederlandsch-Deutsche Transferregeling is voor alle op 1 November 1940 nog niet vervallen of betaalde bedragen buiten werking gesteld. Daar het volle bedrag nu via de clearing overgemaakt zal worden, komen ook de Hollandmarkten te vervallen. Deze markten hadden, zooals wij hierboven zagen, hun ontstaan te danken aan de beperkende bepaling uit het Nederlandsch-Deutsche Transferprotocol dat voor vaste rente dragende fondsen niet meer dan 3 % in contanten getransfereerd kon worden. Voor het verschil tusschen de rente die de debiteur betaalde en de 3 % die getransfereerd mocht, werden, voor maximaal $1\frac{1}{2}$ % boven de 3 %, Hollandmarkten gegeven. De in het bezit van Nederlandsche ingezetenen zijnde Hollandmarktencheques en saldi op Holländer-sonderkonti zijn,

zoals hierboven reeds medegedeeld werd, gelijkgeschakeld met andere geblokkeerde saldi. De gebruiksmogelijkheid, die zooals bekend is, beperkt was tot o.a. gebruik voor reisdoeleinden van den bezitter en zijn directe familieleden is daardoor sterk uitgebreid. Deze marken kunnen nu onder meer gebruikt worden voor de aanschaffing van nieuwe beleggingen, iets wat voorheen niet mogelijk was.

De waarde van deze marken is hierdoor gestegen. Werd voorheen voor de couponbelasting de waarde gesteld op f 0.25, nu moet deze gesteld worden op f 0.48. (Mededeeling van de Vereeniging voor de Effectenhandel, naar aanleiding van een van het Departement van Financiën ontvangen bericht, overgenomen in het Algemeen Handelsblad van 17 Dec. 1940).

De nieuwe regeling der rentebetaling, via de clearing, geldt alleen voor de opbrengsten van Deutsche effecten die aan ingezetenen van het bezette Nederlandsche gebied toe behooren, mits deze fondsen sedert 1 November 1940 onafgebroken in het bezit van ingezetenen van het bezette Nederlandsche gebied zijn geweest, of door deze na 1 November 1940 verkregen zijn door realisatie van zoodanige beleggingen, of verkregen zijn door aankoop uit Duitschland onder overmaking van de koop-som via de Nederlandsch-Deutsche clearing.

Door deze bepaling zijn alle oude „Stichdata" komen te vervallen. Deutsche fondsen die vroeger niet toegelaten waren tot de transfer-regeling en waarvan de eigenaren de opbrengst uitbetaald kregen in Fundingbonds van de Konversionskasse, worden nu op één lijn gesteld met de andere Deutsche fondsen die wel tot de transferregeling waren toegelaten. Ook de bepaling dat geen rente of dividend betaald zal worden aan vijanden is komen te vervallen, mits deze vijanden zijn ingezetenen van het Nederlandsche bezette gebied. Op de techniek van de incasseering wordt hier niet verder ingegaan. Bij de uitvoering is de Vereeniging voor den Effectenhandel ingeschakeld.

Voor leeningen met hoofdbetaalkantoor buiten Nederland of Duitschland, (dit zijn vnl. fondsen in \$, £ of Zw.frs.) geldt een bijzondere regeling. De opbrengst van deze leeningen wordt uitbetaald in 3 % obligatie's ten laste van de Konversionskasse für deutsche Auslandschulden. Deze obligatie's worden direct overgenomen door de Golddiskontbank tegen een bepaalden koers. Deze koersen zijn:

Obligatie's verkregen voor de opbrengst van	4½ %	obligaties	100	%
„ „ „ „ „	4¾ %	„	94.7	%
„ „ „ „ „	5 %	„	90	%
„ „ „ „ „	5¼ %	„	85.7	%
„ „ „ „ „	5½ %	„	81.8	%
„ „ „ „ „	5¾ %	„	78.25	%
„ „ „ „ „	6 %	„	75	%

Practisch gesproken komt deze regeling neer op een beperking van de rente tot 4½ %.

Op de hierboven vermelde regeling zijn enkele uitzonderingen. Zij geldt nl. niet voor de rentebetaling van de zg. Dawes- en Youngleeningen en enkele andere leeningen.

De coupons van de Dawes & Youngleeningen worden in het bezette-gebied niet betaald.

De hierboven beschreven regeling kwam op 1 April 1941 te vervallen door het opheffen van de deviezen grens tusschen Duitschland en het bezette Nederlandsche gebied, en door de verordening van den Rijks-commissaris voor het bezette Nederlandsche gebied waarin bepaald is „dat het Deutsche Rijk en de gebieden waarvoor de Deutsche Deviezenwet, en haar uitvoeringsbepalingen, van kracht zijn niet beschouwd worden als buitenland in den zin van het Deviezenbesluit 1941.

Deze maatregelen brengen met zich mede, dat het clearingverkeer tusschen beide landen opgeheven is en dat het vrije betalingsverkeer weer in vollen omvang hersteld is. De vrijheid van de Nederlandsche houders van vorderingen op Duitschland is niet zoo groot als zij schijnt. De belemmeringen zijn gelegen in het Besluit Geblokkeerde Markenbelasting.

(Slot volgt.)

DE FUNCTIE VAN DEN RIJSACCOUNTANT

door W. Westra

De aangename wijze, waarop de Heer *Nije* in het M.A.B. van Maart 1941 zijn debaters heeft beantwoord, dwingt ook mij om den toegeworpen handschoen op te nemen.

Collega *Nije* gaat uit van de functie van den accountant en baseert zijn beschouwingen op de Leer van het gewekte vertrouwen. Zeer kort samengevat luidt deze Leer:

1. in de maatschappij ontstaan zelfstandige functies tengevolge van:
 - a. het differentiatieverschijnsel, d.i. de verbijzondering t.a.v. opeenvolgende bewerkingen;
 - b. het specialisatieverschijnsel, d.i. de verbijzondering t.a.v. de behoeften.

De accountantsfunctie is ontstaan tengevolge van het specialisatieverschijnsel.

2. De inhoud van een, tengevolge van het specialisatieverschijnsel ontstane, functie wordt mede bepaald door de behoeften van hen, die aan deze functie het aanzijn hebben gegeven, dus van hen, voor wie het resultaat van den gespecialiseerden arbeid is bestemd. Dientengevolge moet de deskundige, wanneer hem een opdracht wordt gegeven door anderen, dan hen voor wie het resultaat van zijn arbeid is bestemd, bij het verrichten van zijn arbeid niet alleen rekening houden met de behoeften zijner opdrachtgevers doch ook met die van hen, voor wie het resultaat is bestemd, waarbij zoo noodig de laatste behoeften moeten praevaleren. In een dergelijk geval draagt de accountant, na het vervullen zijner functie, niet alleen verantwoordelijkheid tegenover zijn opdrachtgevers doch ook tegenover hen, voor wie het resultaat van zijn onderzoek is bestemd.

Op basis van het bovenstaande moet onderscheid worden gemaakt tusschen de functie van den accountant van:

- a. orgaan van het verkeer, waarbij het resultaat van zijn arbeid veelal is, althans kan zijn, bestemd voor anderen dan den opdrachtgever.
- b. orgaan van de bedrijfsleiding, waarbij dit resultaat uitsluitend is be-